Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum XXVIIII

urn:nbn:de:bsz:31-41582

Visual Library

Domine ihesu christe qui verbo et exemplo magis docuisti nos flere quam ridere obsecro te per beatissimas lacrimas et omnes miserationes tuas doce me ut peccata mea et pericula imminentia semper videam et cognoscam ne inimici mei scilicet demonum suggestiones temporalium rerum pulchritudines et carnales voluptates attendentem coangustent et ad iram prosternant me et filios scilicet sensus cogitatus et actus meos et ordinem virtutum destruant ut inde laudem te et confitear nomini tuo altissime amen.

De festa eiectione vendentium et ementium de templo

Venit autem ihesus directe ad templum et intravit in ipsum. Ubi nota quod templum accipitur aliquando pro domo templi quod dividebatur in duas partes una pars vocabatur sanctum ubi prope hostium sancti sanctorum erat altare incensi seu thimiamatis auro tectum mensa propositionis et candelabrum. Alia pars erat sanctum sanctorum ubi erat archa testamenti et duo cherubim. Illam partem que dicebatur sanctum intrabant cotidie sacerdotes ad offerendum incensum et nulli alii. Intra sanctum sanctorum solus summus pontifex intrabat et semel in anno. Aliquando autem accipitur templum large quedam platea quadrata ante templum muro clausa et dicebatur atrium sacerdotum ubi sub divo erat altare holocaustorum ere coopertum et istud intrabant non solum sacerdotes sed etiam levite eos in excoriatione et ablutione hostiarum et consimilibus adiuvantes. Vulgares autem homines illuc non intrabant sed ad hostium illius atrii animalia victima sacerdotibus offerebant. Ista autem duo loca non intravit ihesus quia non erat sacerdos nec levita sed preter ista duo loca erant adhuc duo alia ubi homines sub divo in oratione erant et in uno viri et in alio mulieres orabant et ista atria vocabantur nomine templi et de hoc dicitur quod ihesus intravit in templum dei ac petrus et iohannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam.

Intravit autem ihesus protinus in templum propter tria. Primo secundum bedam ut doceret nos formam religionis quam sequimur scilicet ut quocumque pergimus primo domum orationis si ibi est adeamus et per orationes deo commendati sic ad agenda negotia accedamus. Secundo quia locus publicus erat ubi posset inveniri ostendens se non invite sed sponte pati. Tertio ut ostenderet quod ruina urbis et populi pro qua fleverat maxime ex sacerdotum culpa fuit et inde radix perditionis processit hoc presto innotuit cum post malorum imminentium enarrationem primus templum ingressus est ut de illo vendentes et ementes eiceret in signum quod sacerdotes tamquam indigni essent de templo et officio eiciendi. Dicit enim templum est in civitate ita vita sacerdotum in plebe. Unde secundum glossam symonia sacerdotum causa fuit destructionis iudeorum. Sacerdotes enim avaricie sive consulentes in porticibus et atriis templi hostias cuiuscumque generis vendebant ne venientes victimas non habentes nichil offerrent si hostias presto non invenirent et hoc faciebant ut vendita iterum oblata reciperent. Et ne pauperes non solum hostias sed et unde emerent non habentes excusatos pecunie non habite pretenderent posuerunt ibi nummularios qui mutuam sub cautione et spe alterius donum pecuniam darent sed quia lex non patiebatur ut a fratribus suis usuras acciperent ideo quod non audebant dare ad usuram dabant nomine collibam.

ut sit pro nummularijs collibistas facerent
Collibe autē dicit̄ apud eos uilia munuscula
ut ciceris et uue passe et pomorum et hijs
similia Collibiste igit̄ licz pro illa acomo-
datione pecunie non reciperent peccuniā ul̄
sortem recipiebant tn̄ maiora uel cibaria
q̄ quod in nummo non licebat in hijs rebus
que munus tenuit̄ licet q̄ ezechiel pro-
hibuit dicens usura et omne superhabunda
ciaz non accipietis Sic et hodie multi pre-
dictis sunt similes usurarijs et simoniacis sub
noīe caritatis uel gratitudinis palliantes
Ubi Criso· hoc erat proprium boni filij ut ue-
niens primo ad domū curreret patris et illi
honorē redderet qui genuit eum Et tu imi-
tator ipsius factus cum in aliqua ingressus fuis
ciuitatem primū ante omnē actū ad eccliās
currās hoc erat et boni medici ut ingressus
ad infirmā ciuitatem saluandaz primū
ad originē passionis incendet Nam sicut
de templo omē bonū egreditur sic et de te-
plo omē malum procedit Quemadmodum
medicus qui primū ingreditur ad infirmum
statim de stomacho eius interrogat et eū
componere festinat quia si stomachus sanus
fuit totū corpus ualidū erit si autē dissipa-
tus fuit totum corpus infirmū est ita si
sacerdotiū integrum fuit tota eccliā floret
si autē corruptum fuit fides marcida est
Cor enī et stomachus sacerdotiū intelligitur
quia in rebus spiritualibus per eos totus ppl̄s
gubnat̄ Sicut enī cor sapiē locus est ita
sacerdotes receptacula sunt sapie spiritualis Et
sicut stomachus accipiens cibum coquit eū
in semetipso et per totum corpus dispergit
sic et sacerdotes accipiunt sciaz simonis p
scripturas ex deo et coquentes eaz in se
·i· tractantes et meditantes apud se uni-
uerso pplō subministrant Uidete ergo sacer-
dotes qm̄ uos componatis in uerbo et o-
pere qm̄ sicut in corpore si aliquod infirma-
tum fuit membrum non omnino languz

et stomachus· si autē stomachus langues-
cat omnia membra inueniunt̄ infirma sic
si aliquis xpianorum peccauit nō sic peccat
sacerdotes si autē sacerdotes fuerint in peccatis
totus ppl̄s conuertit̄ ad peccandum Ideo
unusquisqz xpianorum pro suo peccato dat
racōz Uidit arbore pallentibus folijs mar-
cidam intellexit studiosus agricola quia
lesuraz in radice habet Nam uere qn̄do
cum indeis arborem pallentibus folijs
marcidam intelligis quia aliq̄ culpā h̄t
erga radicem ita cum indeis pplm indisci-
plinatū et irreligiosum sine dubio cognosce q
sacerdotiū eius non est sanum hec Criso·
Ualde ergo deflendi sunt clerici qui cadunt
quia eorum casus est magis periculosus ui-
Criso· Nichil in tm̄ destruit eccliāz dei sicut
clericos laicis ēē deteriores Eiciens er-
go dominus in domo patris sui negociātes
seu latrocinū istū inoi ardore sp̄us caritatis
fecit sibi flagellum de funiculis et eiecit
ipse dn̄s templi uendentes et ementes de te-
plo cum bobus suis et mensas nūmulariorum et
cathedras uendencium columbas euertit nec
aliqd̄ uas deo non dicatū sacratū merca-
di gratia per templum transferri permisit
Interdixit quidem de uasis mercacionis et hu-
manis usibus applicandis non de uasis deo
dicatis quia uasa diuino cultu deputata
debebant ibi ēē et nō ā Ergo nec corpus
uel alia utensilia eccliā per eccliāz debent
deportari Unde beda de uasis dicit illis que
mercandi gratia inferebant̄ Ceterū ab
sit ut uasa deo dicata dn̄s eiceret de teplo
uel inferri prohiberet in templum sz po-
tius ubi futuri sui examinis insigne pre-
tendit exemplum immunda et prophana elimi-
nat uasa de templo ac ne amplius infe-
rant̄ prohibet qui non solum de eccliā omēs
expellet ac dehabit reprobos Uerum eciā
ne ultra ad turbandaz eccliāz intrent etiā
eos uerbere compescit Sz et in p̄nti l̄r est ucā

domus domini i. cordis fidelium purificatio
ut non tm pcta que merant diuinitas in
missa computo tollat sz etia ne ulterius repentur
diuina in eis gra perseuerans adiuuet hec
boda et hec fuit sca eiectio Bis em legitur
dns hoc fecisse ad significandum q eiciendi
sunt tales ab ecclia militante p sinaz et
a triumphante per penam ubi theop Jo
ecia dns fecit in pinc° pdicacois sue et
nunc iterum illud fecit quod ad crimen et in
maiorez redargucoz iudeorum redundat
quia non fuerunt ex priori admonicoe ca
stigati et cu dns hoc totiens fecit ipi mi
nime se correxerunt Unde et Criso In quo
maior est accusacio iudeorum qui cu bis
hoc idem fecisset morabantur tn in sua demen
cia hec Criso. Unde in prima eiectione eie
cerunt uendentes hic aut durius agendo
ecia ementes qui mo erant plures In
prima eciaz expulsione eos appellauerat
negociatores sz hic ut statim patebit a
crius reprehendendo appellabat latrones
dans per hoc exemplum platis q durius
debent arguere scdm pctm q primu quia
grauius est ceteris paribus racione magis
mcidiuus Hic ecia et in prima eiectoe ma
ior seriositas et rigor et austeritas de
xpo exprimitur q usq alibi de eo legitur
quia scdm Criso. In proprius iniurias esse q
piaz pacientem est laudabile iniurias
aut dei dissimulare nimis est impiu Un
xpc iniurias suas pacienter sustinuit
iniurias aut patris sui nullatenus dis
simulauit Hec flagellacio et eiectio ma
lorum de templo olim prefigurata fuit in
heliodoro qui cum audacter manu ar
mata templu intrasset ut illud spoliaret
quida aduenientes eum flagellauerunt
et tamq mortuu reliquerunt Heliodorus
flagellatus fuit ppt templi spoliacione
iudei ppt usure palliacoz Moraliter
aut per hunc actum xpi datur intelli

q deus cottidie eccliam sua intrat et qualiter
ibi unusquisqz conuersetur attendit Caue
amus ergo ne in ea risibus uel fabulis
uel aliis illicitis uacemus ne impulsus
ueniens nos flagellet et de ecclia sua et
demu de regno eiciat et expellat Nam qui
pcta pctis addit qi funes quo hic uel in fu
turo flagelletur uel liget connectit funiculi
ergo quibus mali eiciuntur sunt incrementa
continui malorum quia funiculis pctorum
suorum unusquisqz constringetur unde aug.
Ergo qui aliq paciuntur ppt iniquitates suas
sci qui uel ficte bona uel aperte mala fac
iunt in ecclia agnoscant quia dns fecit fla
gellum de resticulis pctorum suorum et ad
monet eos ut mutent ne sint negocia
tores ne tandem audiant ligate illis ma
nus et pedes et proicite in tenebras exte
riores hec aug. In hoc q dominus ex
pulit de templo oues et boues et nummu
larios et uendentes columbas euertit
misterio designat q plati debent ostendere sancte
ypocritas pelles ouinas simulantes tyran
nos cornu sue pot. boues uentilantes usu
rarios et symoniacos dona spc sancti qui
per columbaz intelliguntur uendentes magis
aut ex hoc facto dni enormitas symoniace
prauitatis ostenditur q nusq alibi hoc fe
cisse legitur nusq alibi corporaliter esti
tisse et alios impulisse uel eiecisse narratur
Si igr eu in hoc q imitari uelimus si no
aliter possumus eciaz uiolenter symoniacos
ab ecclia pellere debemus si tn uires su
perant quibz hoc sine eccie detrimento
facere ualeamus Audite hec symoniaci
audite negociatores nephandi aut a
negociis cessate aut de templo exite uos
nummularii estis uos columbas et graz
sancti spiritus uenditis uos sine nummo
et pro nichil accipitis Omnes quidem
symoniaci a templo dei uel aperte hu
manos uel ante dei oculos eiciuntur

et domo dei purant. Omnes clerici et religioſi qui in templo dei ſunt deputati ſi ſecularibus et terrenis negotiis ſe implicent merito electorem adeo et eius indignatorem timere debent. O quanta mala hodie geruntur in ecclia que ſi dns reinvenisset utique grauius punivisset unde beda. Sicut comercia rerum humanarum de domo illa in qua diuinas tm res agi hostias et orationes deo offerri uerbum dei legi audiri et decantari preceptum erat. Et quidem credendum est quia ea tm uendi uel emi reperit in templo que ad ministerium necessaria essent eiusdem templi iuxta quod alias factum legimus cum idem templum ingrediens invenit in eo uendentes et ementes oves boves et columbas que nimirum omnia non nisi ut offerrentur in domo domini eos qui de longe venerant ab indigenis comparare credendum est. Si ergo dns nec ea uolebat in templo uendari que in templo uolebat offerri videlicet propter studium avaritie sive fraudis quod proprium solet esse negociantium factum quanta putas animadversione punitus si inveniſſet aliquos ibi risui uel uaniloquio vacantes aut aliis cuilibet vitio mancipatos. Si enim ea que alibi libere geri poterant dns in domo sua temporalia negocia geri non patitur quanto magis ea que nusquam fieri licet plus celestis ire merentur si in edibus deo sacratis aguntur. hec beda. Moraliter tempore isto sancto appropinquante pascate iudeorum i. confitentium ascendit ihc ierlm i. cor humanum uel dicit sanctam et devotam per gratie sublationem elevata nam ierlm in alto sita est unde dicitur ascendit. Templum in ierlm est eminentior pars anime puta superior pars rationis que soli deo et eternis debet intendere illuc ascendit deus per effectum sacramenti uel etiam sua presentia spirituali animam visitando. Sunt autem quatuor precipue que ipse in templo spirituali non patitur designata per quatuor que invenit in templo materiali et sunt quatuor defectus etiam intus religiosos quandoque reperti. Primus est nimia sollicitudo temporalium in acquirendo ipsa et conservando hoc significatur per hoc quod ipse effudit de templo non autem sollicitudo temporalium simpliciter prohibetur sed nimia et ne in templo sit i. in mente que solis eternis debet vacare unde qui temporalia in hoc templo habens peccat mortaliter quia creatura ponitur loco creatoris. Secundum est cautus usus temporalium et intuitu spectata consideratio de evitandis periculis quod significatur per bovem qui cum libenter herbas comedit quandoque nocua in herbis abscondita devorat et deglutit. Sic plerumque accidit cum utimur temporalibus uolendo accipere quod est necessarium quia latet sub necessitate superfluitas et voluptas. Tertium est timor inordinatus et stolidus quod significatur per ovem in qua plus habundat privatio intellectus quam in aliis quadrupedibus et si tempore tonitrui remanet sola et fuerit impregnata abortit pre timore. Sic homines nimis timidi abhortivus fit tm profectus spiritualis. Quartum est inexpeditio uel tarda progressio in expletione operum virtuosorum et hoc significatur per columbam que in nisi deliberat devolatu collum undique circumflectendo et circumspiciendo ad quam partem ire velit sed sepe interim sagitta eum percutit uel accipiter rapit. Sic accidit hominibus pigris et inexpeditis. Quamvis talia et ipsi in suo

ingressu a templo anime expellunt
facit enim flagellum de funiculis tribus
quorum primus est infirmitas corporalis
secundus tribulatio cordialis tertius ex
instinctu diuino admonicio spiritualis
Hoc flagello xpc predicta quatuor ab
anima fugat et eicit et insuper domus
cathedras et mensas euertit ne facul
tatem regressum habeant ¶ Et dixit dns
eis quos de templo eiecerat Scriptum
est scilicet in ysaia Domus mea i. mihi et cul
tui meo dedicata domus orationis uo
cabitur non rapine uel furti uel negotia
cionis et uane locucionis uel spectacu
li Et ex hoc nobis datur magna fiducia
impetrandi Ut quasi enim uellet dominus
ibi nos orare nisi ipse uellet nos exau
dire In hoc etiam ostendit se illis deum esse
quia templum solius dei est domus ubi
ambro: Deus enim templum suum non mer
cationis uult esse diuersorium sed dotalium
sanctitatis Et orig. In quo non uendere
et emere sed orationibus tantum uacare qui
congregantur quia in domo orationis Nemo
ergo ut ait aug. in oratorio aliquid agat
nisi ad quod factum est unde et nomen accepit
Sed heu nunc domus dei domus dissolucionis
et cupiditatis potest uocari ideo subditur Uos
autem fecistis illam speluncam latronum latro
nes enim non curant nisi de lucris temporalibus
quocumque modo acquirant et ideo in speluncis
se abscondunt Unde grego. domus o
rationis spelunca latronum facta fuerat
quia ad hoc in templo assistere nouerant
ut aut non dantes munera studerent
corporaliter persequi aut dantes spiritualiter
necare Templum quoque et domus dei est
xpi mens atque conscientia fidelium Et si qui
in lesione proximi peruersas cogitationes
profert quasi in spelunca latrones re
sident Et non iam domus orationis
sed spelunca latronis est qui delicta in

nocencia et simplicitate sanctitatis
illud conatur agere Unde ualeat pro
nouere hec grego. Spelunca latronum
latronum dicitur esse locus ubi spolia que
latrones rapiunt congregantur et hoc fece
runt sacerdotes de templo quia non cu
rabant de cultu dei sed magis de explo
ratione populi et hoc per astucias uarias
et exquisitas Omnibus et clerici ho
die plus curant de suo lucro quam de eccle
siastico Sicut enim magis latrones in
speluncis suis contentes qui sciunt transire
aliquos parum habentes non exeunt de
speluncis sed mittunt famulos suos ad
exspoliandum illos Quando uero sciunt
transire homines multum pecuniosos
currunt illuc de primis ad illos Sic
multi canonici et clerici qui sciunt lu
crum magnum currunt ad ecclesiam Sed
quando lucrum est modicum remanent in domi
bus et se subtrahunt ac clericos suos
ad ecclesiam mittunt ¶ Et nota quadrupli
cem usum ecclesie Prima primo est domus
recreationis quo ad penitentes secundum
illud genes. Non est hic aliud nisi domus
dei et porta celi Secundo orationis quo
ad proficientes sicut dicitur hic Tertio in
structionis quo ad prelatos secundum illud ysaie
Uenite ascendamus ad montem dni
et ad domum dei iacob et docebit nos etc.
Quarto iubilationis et laudis quo
ad omnes secundum illud ps. In ecclesiis bndi
cite deo Et illud beati qui habitant in
domo tua dne Sed fit spelunca latronum
secundum quadruplex latrocinium scilicet uel scriptura
rum qui corrumpunt ut ab hereticis uel gra
ciarum qui sacramenta uendunt ut a
symoniacis uel prebendarum qui emunt ut
ab ambiciosis uel pecuniarum qui male ex
pendunt ut a uoluptuosis Uel secundum ieron.
latro est et templum dei in latrocinium
seu latronum specum conuertit qui lucrum de

religione sectatur. Hoc lucrum sectantur
aliqui per ostentacionem uite ut ypocrite
aliqui per studium sciencie ut questuarii
aduocati aliqui per fortitudinem potencie
ut nobiles aliqui per oblacionem munerum
ut diuites mundi. De hiis omnibus dicit Jo-
hannes quotquot uenerunt fures sunt
et latrones. Et accesserunt ad eum ceci
et claudi in templo testes uocis et laudis
puerorum et sanauit eos ut quod pueri clama
bant uerbis et ore ipse ostenderet fac
tis et opere cum etiam testis ipsorum. Clama
bant enim osanna i. saluifica quibus per
opera respondit quia salutem tribuit ac
si diceret Bene clamatis saluatorem quia
ecce do salutem corporalem. Ceci sunt igno
rantes claudi uero rectitudine iusticie di
mittentes et isti curantur per ihesum per
bona consilia et hortamenta sectatorum
eius. Considera nunc quod dominus cum magno
honore receptus propter exhibitam sibi reuerenci-
am non dimisit iusticiam quia mox templum
intrauit et omnes uendentes et ementes
inde eiecit nec propter seueram iusticiam ob
misit suam misericordiam quia mox cecos et clau
dos sanauit per quod datur intelligi quod iu
dex et prelatus propter impensum sibi fauorem
non debet dimittere iusticie rigorem nec
propter rigorem iusticie debent dimittere dulce
dinem misericordie. Videntes autem et
admirantes principes sacerdotum et scribe
mirabilia que fecit Ihesus scilicet in tante multi
tudinis de templo eiectione in cecorum et
claudorum sanatione et pueros claman
tes in templo ipsum scilicet esse uirum xpm et dicentes
osanna filio dauid. Ipsi enim pueri et cetere
turbe cum laudibus xpm usque in templum
deduxerunt moti contra ipsum rancore et
inuidia indignati sunt quia mali de lau
de bonorum dolere consueuerunt. Unde Criso.
Cum ingrediebatur ut homo laudabatur
ut deus. Cum celabatur in carne demonstraba-
tur in uoce. Unum inuidia sacerdotum qui
hominem blasphemabat hunc innocencia
paruulorum qui deum exaltabat. Cruciati
autem ille glorificabatur tamen sacerdotes inui
dia torquebantur et illius honor fiebat
illis tormentum. Hec enim est res. Quando
boni in sua uirtute laudantur mali in sua
inuidia cruciantur. Hec Criso. Numquam manus
non auderent timore populi in eum mittere
nec miracula manifesta inpugnare argu-
ebant tamen eum de applausu que sustinebat
circa se et testimonium populi atque puerorum cla
mancium osanna filio dauid uertebant in
calumpniam quod uidelicet hoc non dicitur nisi solo fi
lio dei. Unde dixerunt ei Audis quid isti dicunt
qui dicerent Talem laudem de te merito
non deberes sustinere quia si tu iustus et
bonus esses talem gloriam et applausum
declinares ubi Criso. Et inimicum se xpi
erat dicere ad eos Non auditis quid hii dicunt.
Erant enim deos cantabant illi pueri. Et iterum
et uos uidetis que ego facio. Illos loquentes
attenditis et me facientem non consideratis
ego factis meis preter uoces illorum. Hec Criso.
Ihesus autem dixit eis Utique scilicet audio et
audire debeo quia hoc est ex diuina or-
dinatione secundum quod scribitur in ps. Numquam enim le-
gistis ibidem Ex ore infancium et lactencium
perfecisti laudem. Et bene dicit perfecisti laus
enim inchoata fuit a turbis in uia perfecta
autem de pueris ore ut tacente domino testio
scripturarum firmaret dicta puerorum. Qua
si diceret Uos qui estis legisperiti debetis scrip-
turarum hanc scire et per omnes me non reprehen-
dere ubi Criso. Intelligitur quia infantes di-
cebantur non etate sed simplicitate cordis. In
fantes enim lactentes nec intelligere aliquid
nec laudare possunt. Lactentes autem dicebantur
quasi qui lactis suauitate ita mirabilium
delectatione exultati clamabant sicut scrip
tum est secundum exaltemini autem modo sicut ablac
tatus super matrem suam. Hec enim dicitur

opus miraculorum nullum laborem indentibus ponunt sed indentes admiratione delectant et ad fidem molliter invitant. Panis autem est doctrina perfecte iusticie quam accipere non possunt nisi ebitati [?] sensus circa res spirituales scilicet exercitatos. Et omnis simplex doctrina lac dicitur quia delectat et faciliter capitur sicut lac sine dolore dencium sugitur. Oracio

Generale terroris tui domine signum fecisti quum flagello de funiculis facto omnes de templo eiecisti ostendens in oculis flammam tue divinitatis. Precor et obsecro te domine da michi te terribilem potentem attendere ut sic te timeat timore. Magna enim sunt iudicia tua domine et inscrutabilia que cum considero contremiscunt omnia ossa mea quia non securatur homo vivens super terram sed in futurum omnia conservantur incerta ut sic serviamus tibi pie et caste in timore et exultemus tibi cum tremore amen. De duobus minutis vidue ac de phariseo et publicano oracione xxx capitulum

Et sedens ihesus contra gazophilacium id est diversarium reposito rium aspiciebat eos qui mittebant et ponebant munera sua id est oblaciones in illud. Erat autem gazophilacium archa foramine desuper habens iuxta altare ad dexteram posita in qua mittebatur et servabatur pecunia pro sustentatione edificiorum templi et aliis que erant ad templum et ministerium necessaria ac pro sacerdotibus et ministris nec non pauperibus et viduis inde nutriendis. Dicitur etiam gazophilacium porticus ubi tales arche et oblaciones servabantur de quo alibi in ewangelio dicitur. Hec locutus est ihesus in gazophilacio docens in templo unde beda. Lingua simone greca philare servare dicitur et gaza lingua persica divicie nominantur gazophilacium locus appellari solet quo divicie servantur quo nomine et archam in qua donaria populi congregabantur ad usus templi

necessarios et porticus in quibus servabantur appellabant hec beda. Et cum multi divites multa mitterent videns quandam viduam pauperculam mittentem et minuta duo id est duos minutos nummos ereos valentes quadrantem seu quartam partem assis scilicet obulos quinque quos cum sudoribus ad diuturnum victum acquisierat dixit discipulis suis quod plus omnibus misisset quia miserat de penuria sua et sibi necessario omnia que habuit et totum victum suum id est omnia necessaria corpori sine quibus non est vivere se de cetero in totum committens deo. Alii vero ex superhabundanti sibi et superfluo miserunt quod non debebant retinere sed erogare non dicit quod miserunt quod habundabat sed ex eo quod habundabat illis et ex habundanti ad denotandum quod non dederunt totum superfluum sed partem modicam. Sacerdotes quippe qui erant avari docebant quod ille qui plus offerebat in templo absolute loquendo plus habebat de merito quod falsum est quia quantitas meriti non accipitur secundum quantitatem doni absolute sed per operationem ad facultatem dantis et promptitudinem sue voluntatis et devocionis unde secundum doctrinam sacerdotum multi divites iactabant munera multa et magna sed secundum christi sententiam vidua hec pauper plus omnibus misit non absolute loquendo sed considerata facultate et bona voluntate sua non effectu ponderis sed affectu devocionis non plus in quantitate sed in caritate ut dicitur plus quia ampliori desiderio et fervore quod enim potuit misit et quod non potuit desideravit. Item plus comparatione quia totum dedit. Item plus dati qualitate quia de sibi necessario. Item plus divina acceptatione quia christus plus approbat preferens ergo divitibus viduam pauperculam quia plus est pauperi dare modicum quam diviti dare multum sicut plus est puero ferre pondus parvum quam forti viro ferre magnum et deus plus attendit dantis affectum quam donum